

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Mahmut DİNDAR

Van Milletvekili

Anayasa'nın 36. Maddesi gereğince "herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz." Anayasa ve Türkiye'nin imzalayıp onayladığı uluslararası sözleşmeler ve insan hakları belgeleri "yargıya başvuru hakkı ve adalete erişim hakkını" bir devlet yükümlülüğü olarak düzenlemiştir. Ancak Türkiye'de bu hakkın kitlesel bir şekilde ihlal edildiği yargıya başvurma hakkı ve adalete erişimde sorun yaşandığı vakalar yaşanmaktadır.

20 Temmuz 2016 tarihinde ilan edilen OHAL kapsamında çıkarılan KHK'lerle 152 binden fazla kamu çalışanı işinden atılmış ve doğrudan idari yargı yoluna gitmeleri OHAL komisyonu marifetiyle engellenmiştir. Hakkında "OHAL komisyonu kararı ret olarak verilen" onbinlerce kamu emekçisinin idari yargı süreçleri üzerinden 10 yıl geçmiş olmasına rağmen netleştirilmemiştir. Hakkında olumlu yargı kararı verilen birçok kamu emekçisinin işe başlatılmadığı ve mağduriyetin fiili olarak devam ettirildiği bilinmelidir. Yargıya ve adalete erişimde yaşanan gecikmenin kişilerin yaşamlarında geri dönülemez hak ihlallerine yol açtığı bilinmelidir.

Hakkında her hangi bir iddia, iddianame, soruşturma, kovuşturma, yargılama, hüküm işlemi yapılmadan yüzbinlerle ifade edilen sayıda insanın savunması alınmadan, masumiyet karinesi ihlal edilerek temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesi çok büyük bir adaletsizlik ve hukuksuzluk sistemidir. Çalışma hakkı KHK'lerle hukuksuz bir şekilde elinden alınmış kişilere, yurtdışı çıkış yasağı, denetimli serbestlik ve adli kontrol uygulamaları, pasaport yasağı dahil birçok hak ve kamusal hizmet mahrumiyeti dayatılırken haklarındaki iddialar ortaya hukuki bir şekilde konulmamaktadır. Açığa çıkardığı hak ihlalleri ile Türkiye'deki KHK meselesi, başka birçok konu ile birlikte Türkiye'de adaletsizlik sisteminin temel göstergelerinden biri haline gelmiştir. OHAL döneminde olağan hukuka aykırı bir şekilde çıkarılan KHK'lerin, kalıcı sonuçlarının evrensel hukuka ve temel insan hakları mevzuatına aykırı olması nedeniyle hızlı bir şekilde ortadan kaldırılması gereklidir.

MAK araştırma şirketinin Kasım 2025 döneminde gerçekleştirdiği araştırmaya göre KHK'lilerin yüzde 99'u adil yargılanmadığı, OHAL komisyonu ve idari yargı süreçlerinin haksız bir şekilde yavaş işlediğini, keyfi ve delilsiz kararlar alındığını, kanunen suç ve yaptırım konusu olmayan birçok hususun mahkemelerce bu şekilde değerlendirildiğini, KHK sonrasında onbinlerce insanın sağlık ve yaşam haklarının ihlal edildiği, iş bulamadığı, ayrımcılığa maruz kaldığı ifade edilmiştir.

Bu bağlamda;

- 1) 2016-2018 OHAL döneminde çıkarılan OHAL KHK'leri ile kamudan ihraç edilen toplam kamu görevlisi sayısı kaçtır?
- 2) İhraç edildiği halde hakkında bir yargı kararı verilmeyen kaç kişi geçen 10 yıl içerisinde doğal nedenlerle, intihar ederek, iş kazası geçirerek veya başka bir şekilde yaşamını yitirmiştir? Ölmüş ve hakkında bir karar verilmemiş bu kişilerin haklarının korunmasına dair bakanlığınızın bir çalışması olacak mı?
- 3) OHAL komisyonunca işine iade edilen kişi sayısı kaçtır? Bu kişiler içerisinde yaşamını yitiren, süregelen hastalığı olan, engelli olan, yurt dışına kaçmak zorunda kalan kaç kişi olmuştur? Masum oldukları, keyfi ve hukuksuz bir şekilde işten atıldıkları ortaya çıkan bu kişilerin ve ailelerinin haklarının iadesi nasıl sağlanmıştır?
- 4) İdare mahkemelerince işine iade edilen kişi sayısı kaçtır? Bu kişiler içerisinde yaşamını yitiren, süregelen hastalığı olan, engelli olan, yurt dışına kaçmak zorunda kalan kaç kişi olmuştur? Masum oldukları, keyfi ve hukuksuz bir şekilde işten atıldıkları ortaya çıkan bu kişilerin ve ailelerinin haklarının iadesi nasıl sağlanmıştır?
- 5) İhraç edilmiş kişiler içerisinde, ihraç edilme nedeniyle bağlantılı olarak tutuklanan ve hüküm giyen kişi sayısı kaçtır? Herhangi bir soruşturma-kovuşturma geçirmeyen onbinlerce KHK'li hakkında hangi işlemlerin yapılması planlanmaktadır.
- 6) Haklarında herhangi bir hüküm verilmediği halde ihraç edilen kişiler içerisinde yurtdışı çıkış yasağı, pasaport yasağı, denetimli serbestlik ve adli kontrol uygulamasına tabi olan sayısı kaçtır? Bu durumları halen devam eden kişi sayısı kaçtır?
- 7) İhraçlar hakkında savunma almadan, avukat veya kanuni temsilcilerini dinlemeden kurum kanaatleri ile karar veren idare mahkemelerinin görevi ne zaman sonlandırılacaktır?
- 8) Kamudan ihraç edildikten sonra komisyon veya idare mahkemelerince işe iade edilen KHK'lilerin hukuksuz bir şekilde işten atılması nedeniyle ödenmeyen maaş ve sosyal güvenlik ödemeleri hariç bu kişilere verilen tazminat miktarı ve avukat vekalet giderleri ne kadardır? Oluşan bu kamu zararı sorumlu kamu görevlilerine rücu edilmiş midir?
- 9) İhraçların iadesi nedeniyle kamunun uğradığı insan kaynağı kaybı ve açığa çıkan maliyete ilişkin bakanlığınızın bir araştırması mevcut mudur? 10 yıl sonra işe iade edilen görevlilere ortalama ne kadar geri ödeme yapılmaktadır?
- 10) Haksız ihraç işlemlerinin uygulanması ve yüz binlerle ifade edilen mağduriyetler nedeniyle kamudan bir soruşturma yürütmeyi planlıyor musunuz? Bugüne kadar yaptığı hukuksuz ihraç işlemleri nedeniyle görevden alınan, soruşturma geçiren, tutuklanan ve hüküm giyen kurum yöneticisi sayısı kaçtır? Haksız ve keyfi ihraçlara yol açarak kamuyu zarara uğratan bu yöneticiler hakkında hangi yaptırımlar uygulanacaktır?
- 11) İhraçlara ilişkin açığa çıkan hak ihlalleri ve adalete erişim sorunu nedeniyle kamuoyundan ve ihraçlardan resmi bir özür dilenmesi, hukuksuzca ortaya çıkarılan mağduriyetleri için maddi ve manevi tazminat ödenmesi planlanmakta mıdır?